

ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN
FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI

Toshkent Shahar Olmazor tumani

46-maktab ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Makhmudova Khafiza Samaritdinovna

Annotatsiya: *Mazkur maqolada ona tili va adabiyot darslarida interfaol metodlardan foydalanish zarurati, ularning turlari, dars jarayoniga ijobiy ta'siri hamda o'quvchilarda mustaqil fikrlash, nutq madaniyati va kitobxonlikni rivojlantirishdagi ahamiyati yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *interfaol metod, ona tili, adabiyot, dars samaradorligi, o'quvchi faolligi, zamonaviy ta'lim.*

Bugungi kunda ta'lim sohasida yuz berayotgan yangilanishlar, o'quvchi shaxsini rivojlantirishga qaratilgan yondashuvlar interfaol metodlarni qo'llashni talab etmoqda. Ayniqsa, ona tili va adabiyot kabi gumanitar fanlarda bu metodlar nafaqat bilim berish, balki o'quvchilar qalbiga ta'sir qilish, ularni erkin fikrlovchi, ma'naviy yetuk shaxs etib tarbiyalashda muhim o'rin tutadi.

Interfaol metod – bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi faol muloqotga asoslangan, o'quvchini dars jarayonining markaziga qo'yadigan uslubdir. Bu metodlar orqali o'quvchi faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi, tahlil qiluvchi, bahs yurituvchi, xulosa chiqaruvchi bo'ladi.

“Aqliy hujum”

“Insert”

“Klaster tuzish”

“Bahs-munozara”

“Rol o'ynash”

“Fikrlar jadvali”

“Pazl” usuli

Ona tili darslarida interfaol metodlar yordamida:

Nazariy bilimlar yoddan emas, tushunchaga asoslanib egallanadi;

O'quvchilar mustaqil izlanishga, topshiriqlar ustida jamoaviy ishlashga, to'g'ri fikr bildirishga o'rgatiladi;

Grammatika qoidalari hayotiy misollar asosida chuqurroq tushuniladi.

Misol: “Sinfdagi gap turini aniqlang” o‘rniga “Oila a’zolaringiz bilan bog‘liq bir voqeani gap turlaridan foydalangan holda hikoya qiling” topshirig‘i berilsa – o‘quvchi ham grammatikani o‘rganadi, ham shaxsiy tajribani ulashadi.

Adabiyot darslarida interfaol yondashuv

Adabiyot – bu his, tuyg‘u, anglash fanidir. Bu darslarda interfaol metodlar orqali:

O‘quvchilar asarlar qahramonlariga o‘z bahosini beradi;

Muallif fikri va zamonaviy qarashlar taqqoslanadi;

She‘r tahlilida obrazli tafakkur rivojlanadi;

Bahs-munozaralar orqali o‘quvchilar o‘z dunyoqarashini himoya qilishga o‘rganadi.

Misol: A.Qodiriy “O‘tkan kunlar” asari bo‘yicha “Agar siz Otabek bo‘lsangiz, qanday yo‘l tutardingiz?” deb rolda chiqish so‘ralsa – bu o‘quvchini asarga chuqur kirishga undaydi.

Interfaol metodlar natijasi

O‘quvchi fikrlaydi, o‘z fikrini asoslaydi.

Nutqi, lug‘at boyligi, tahlil qilish qobiliyati rivojlanadi.

Kitob o'qishga qiziqishi ortadi.

Jamoadada ishlash, eshitish, muloqot qilish madaniyati shakllanadi.

□ Amaliy kuzatuvlar: Interfaol metodlar qo'llanilgan sinflarda o'quvchilarning darsdagi faolligi 70-80% ga oshadi, mustaqil fikr bildiruvchi o'quvchilar soni esa 2-3 barobarga ko'payadi.

Xulosa qilib aytganda, ona tili va adabiyot darslarida interfaol metodlardan foydalanish – bu darsni jonlantirish emas, bu yosh tafakkurga ruh, so'zga hayot baxsh etishdir. O'quvchi faollashgan dars – bu samarali dars. O'qituvchi esa bu metodlar orqali nafaqat bilim, balki hayotiy saboq, ma'naviy tarbiya, ifoda madaniyatini beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Yusupova, M. Ona tili darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
2. Usmonov, S. Adabiyot darslarida interfaol metodlar. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
3. Tursunov, B., Jo'rayev, M. Ona tili ta'limida innovatsion yondashuvlar. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2019.
4. Normurodova, Z. O'quvchilarda lingvistik kompetensiyani shakllantirishda interfaol usullarning roli. – Toshkent: Ilm ziyo, 2022.
5. Melikulova, D. Adabiyot o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
6. Xasanboeva, G. Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.